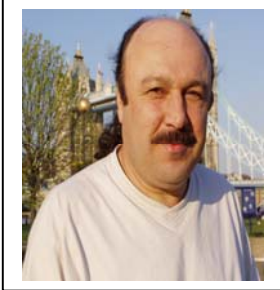

"علوج" رەمزىك بۇغوروى نەتەۋەيى!

خەسرەو سايە

k.saya@ukonline.co.uk

يەكەمجار ووشەي "علوج" لەلایەن محمد سعید صحافی وەزىزى راگەياندى رژیىمى بەعسەو، وەك يەكەك لە زاروۋە پروپاگەندەكانى جەنگ بەكارهات وپاشان بەخىرايى لەپانتايى دەزگاكانى راگەيان و زمانى دەربىرىنى رووداۋەكانى جەنگدا جىگای گرت و دواترىش لەگەل رووخانى رژیىمدا، خۇى كىشايە سەر زمانى خەك لەشارەكانى كوردستان و بەمجۆرەش بەكارهينايىكى سىياسى و كۆمەلايەتى بۇ پەيداۋو. دەستەواژەكانى وەك "سەيارەى علوج"، "پارەى علوج"، "علوج خۇيەتى"... تا دەگات بە "كرىكارى علوج" كە رۆژانە، خۇبەخۇ لەفۆرمىكى گالتەنامىز و بەراوردكارىدا، كەلیننەكانى "فەرەنگى كوردى" پردەكاتەو، نیشان ئەدات كەپرۆسەيەك بۇمانا كوردنەوۋى پىوانە و بەها كۆمەلايەتىيەكان، لەپشتى زارەۋى "علوج" ەو كەوتۆتەرى وگەرەكەيەتى جىوازييەكانى نيوان "ئىمەو ئەوان" لەغورويكى نەتەۋەيدا بكتە ئەقلەيەتى كۆمەلگايەك كە هىشتا جەنگ و پىكدادانى نەتەۋەيى تياگەرمە. بەلام وەختىك ئەم زاروۋەيە خۇى دەكاتە پاشگى ووشەي "كرىكار" پەيامەكانى لەو زياتر دەروات كە تائىستا لى بەدەست هاتو. كەوايە ئەوپەيامانە چىن و چ رىوايەتيك لەرىگای پىتەكانى "ع-ل-و-ج" ەو بەگۆى كۆمەلگادا ئەدرى؟

مىژو لەهەردەۋەيەكدا بەزمانى خۇى دەۋى.. بەلام زمان كاتىك دەتوانى گوزارشتگەرى مىژوۋ بىت، كە كودەكانى خۇى لەو وشانەۋە بەدەست هىنايىت كەلەزارى بزوئەو كۆمەلايەتىيەكانەۋە داكەوتو و لەپىناو هەلخراندنى خەك و بردنيان بۇ نيو كىشمەكەيشە سىياسى و چىنايەتىيەكان تەعبىرن لەناسۇ ونامانجىكى تايىت. بەواتايەتى زمانى جەماۋەرى وزارەۋەكانى سەرزارى خەك ئەگەرچى كودەكان و دەلالەتەكانى هەرمىژوۋەك دەخەنەرو، بەلام ئەو خۇى جەماۋەرە كەراستەخۇ دەبىتە بابەتى كارتىكردنى ئەو حىزب و بزوئەو كۆمەلايەتىيەكانى كەلەرووداۋەكانى ئەو مىژوۋەدا خەرىكى ئالوگۆرپىدانى كۆمەلگاۋ شكىلپىدانى داها تويەكن بەقازانجى خۇيان. زارەۋى "علوج" و پاشگەرەكانى ناتوانى لەم حوكمە بەدەرى.

نزيكەى دووسالى رابردو، ئەگەرچى لەبارى زەمانىيەۋە مىژوۋەيەكى يەكجار كورته، بەلام دەۋەريەكى خوينايى كەكۆمەلگای عىراقى كرده مەيدانى ئالوگۆرپىكى گەرەى سىياسى و كۆمەلايەتى، ئاراستەكانى بەتەۋاۋى جىهانى داگرت و جەنگ وداگىركارى و بەرىكەوتنى سىنارىۋىيەكى رەشى كرده چوارچىۋەيەك بۇ دەرکەوتن و چالاكبوونەۋە و كىشمەكەيشى چەندىن دەستەۋتاقم و ئەحزابى سىياسى لەدەۋرى بزوئەۋەكانيان.. ناسيوناليزمى عەرەب و ناسيوناليزمى كورد وەك دوو بزوئەۋە لەدو سەنگەرى جىواۋادا، دوو رەۋەند و دووچارەنوسى پىچەۋانەيان لەم مىژوۋە كورتهدا لەخۇنىشاندا. بەمجۆرەش "زارەۋى علوج" كۆدەكانى زمانى ئەم مىژوۋە و ئەم رەۋەندە پىچەۋانەيەى هەردو ناسيوناليزمى عەرەب و كورد و كارنامەكانيان دا دەخاتەرو. كەوايە باسەرەتا لەبارەى ناسيوناليزمى عەرەبىيەۋە بدويىن:

لەگەرەمى جەنگ وپەلامارى ئەمريكا بۆسەر عىراق ناسيوناليزمى عەرەبى بەزمانى "علوج" كەوتە دوان. بەلام لەم ئاخوتنەدا "علوج" زاروۋەك نەبوو بۇخستەنە رووى راستى ئەو رووداۋانەى كەلەپىشەۋە بوون، تەنەنەت و شەيەك نەبوو بۇنىشاندى زولم وپەلايەك كەبەسەر خەلكى عىراقدا دىت، بەلكو پەيامى غورويكى نەتەۋەيىبوو بۇ هەلخراندنى قوربانىيانى جەنگىك كەجگەلە هىشتەۋەى دەسەلاتى بۇرژوازي عەرەبى هىچى تر نامانجى نەبوو. غورويكى نەتەۋەيى كەدەيوست بەگەرەۋە بۇ سەگوزشتەكانى نيوە دورگەى عەرەبى و جەنگى شمشىر وەشاندى سەروك خىلەكانى عەرەب، لەبەرامبەر پەلاماردەرانى بىگانادا، ئەو پىشكەش بەكۆمەلگا بكت كە "عەرەبەكان" لەهەمووان نەترسترن ونامادەن لەهەر جەنگىكدا پەمەكانيان وەلانين سەرى بىگانان بكن بەسەرى شمشىرەۋە. بەلام ئەمە تەنھا بانگەشەيەكى پوچ و بىمايەى رەوتىك نەبوو كەجەنگ ودرۆكردنى بەردەوام دووخاسيەتى جىانەكراۋەيەتى، بەلكو ئەۋەى لەبەرامبەر ئەم غورورە نەتەۋە پەرسىتىيەدا دەكەۋىتەرو واقعيەتە كۆمەلايەتىيەكانى بزوئەۋەى بۇرژوازي و كارنامەى ناسيوناليزمى عەرەبىيە.

ناسيوناليزمى عەرەبى، دەسەلات و دەۋەلتىك كەدايمەزاند، بەرەمى تەۋازناتى سىياسى و ئايدىۋلۆژى دەۋرانى دووقوتىبى و پىشتىۋانەى روسيا و بلۇكى رۆھەلاتە. ئەم بزوئەۋەيە ئەگەرچى لەبارى مىژوۋىيەۋە رەوتىكە لەگەل پىگرتنى كۆمەلگای مۇدىرنى عەرەبى، وەك بزوئەۋەى بۇرژوازي و چىنە داراكانى كۆمەل دىتەكايەۋە، بەلام پىكەتاتى ئايدىۋلۆژى و بنىادە فكىرىيەكانى بەتەۋاۋى لەرابردوداۋە. ئىسلام و رەگەز (ethnicity) و فەرەنگى تىرەگەرى و خومالى-رۆژەلاتى، پاىە سەرەكىيەكانى بىرو ئايدىۋلۆژىيە ئەم بزوئەۋەيەى داگىركردوۋە. راۋەستانەۋە لەبەرامبەر ئىستعمارو دياردەى داگىركارى و بەمجۆرەش "ئەنتى بىگانەيى" و "ئەنتى رۆژئاۋايى" ەۋەيەتى سىياسى ئەم رەۋەتەيە. دەۋەلت و نىزامىكى سىياسى كەلەسەر بناغەى هيزى كارى ەرزان و سەرەۋ ژىرپوونەۋەى داھاتى ئەوت دامەزراۋو نمونەى دىكتاتورىيەكى بىپەردەۋە ئەۋەرى بىمافى و زولم و سەركوتى لەبەرامبەر كرىكاران و زەحمەتكىشان و سەرچەم كۆمەلگادا راگرت. غورويكى نەتەۋەيى كەپشتى بەم واقعيەتەۋە دابو سەرەنجام ناسيوناليزمى عەرەبى لەبۆتەى فاشىيزمى كويرانە و فەناتىزىمدا گەياندە ترۆپكى خۇى.

ئەگەرچى خورانه گرتن لە جەنگدا لە بەرامبەر ماشينىكى ميلتارىستى گەرەى ئەمىرىكايى و بەنسىپ بوونى شىكستىكى حەتمى، راستىيەكى پيشووخەت بوو. بەلام ئەم شىكستە ناتوانى پەيامى بەستنى فابىلى ناسوناليزمى عەرەبى و غرورىكى نەتەوہىيى بيت كەمىژووى كۆمەلگاي عىراقى بەناگرو خوين نوسيوەتەوہ. بەلكو ئەوہ خودى جەنگ وداگىركارى و ميلتارىزمىكى جىماوى ئەمىركايە لە عىراق خوینى تازە لەنيو دەمەرەكانى نەتەوہ پەرستانى عەرەبىدا دەژىنيتەوہ. پەيدا بوونى ناوى ياوەر و حكومەتەكەى وەرەشەيەك كە لە بەرامبەر داواكارى خەلكى كوردستان بۇ بەرپاكردى رىفراندۆم كرى، نيشانەيەكن لەوہى ئەمىركا و سىنارىيۆيەك كە لە عىراقدا بەرىي خستووہ، ناكۆكىيەكى ئەوتۆي لەگەل ناسوناليزم و نايدىيۆلۆژىي ناسيوناليزمى عەرەبى و بنىادەكانىدا دىيە، بەلكو ئەوہى ئەو لەرەوتى مەملانى و جەنگىدا لەدژى رژىمى بەعس بەدواوہى بووہ سىرینەوہى صدام و رژىمەكەى بوو لە پانئايىيەكدا كە ناسيوناليزمى عەرەبى خاوەنى بوو. ھەريۆيە زىندوراگرتنى ھەويەتى قەومى عەرەبى و شىكلدانەوہى دەولەتى داھاتووى عىراق بەم ھەويەتەوہ ئىحتمايلىكى ئەكىدە. چونكە ئەمە پىداويستىيەكى بنەرەتى ھىناھەكايەوہى دەسلەتى چەقبەستوى گشت بەشەكانى چىنى بۆرژوازييە كە دەتوانى بەھويەوہ عىراق لەخەتەرى "جەمھورى دووہى ئىسلامى" لەناوچەى كەندوادا دەرکيشى و ھاوكات لەپروئەسى دابەشكردنەوہى دەسلەتدا رەوہندىكى ئارام بۇ دەستپىكردنەوہى دەورەيەكى نوى لەكەلەكەى سەرامايە لە عىراقدا ھەراھەمبەينى.

روداوہەكانى ئىستاي عىراق بەرۆشنى نيشان دەدەن، كەھىشتا زارەوہى "علوج" كودىكە بۇ ھەستانەوہى رەوتى ناسيوناليزمى عەرەبى و دووبارە بەرھەمبەينانەوہى حكومەت و دەولەتەكەى كە نمونەكەى زياتر لەنيوسەدەيە خەلكى عىراقى لەھەويەتى ئىنسانى و كۆمەلايەتى و مافى ھاولانئايىيەكسان يىبەشكردوہ.

بەلام لەم ميوژوودا ناسيوناليزمى كورد رەوتىكى پىچەوانەى تىپەراندووہ، رووخانى رژىمى بەعس ئەگەرچى لەرەوالتدا سەرەكەوتنىكى بەم بزووتنەوہى بەخشى ولەم پەيوەندەشدا زارەوہى "علوج" لەبەكارھىنانىكى كۆمىددا وەك نيشانەيەك بۇ سەرەكەوتن و غرورى نەتەوہىيى ھاتە سەرزارى خەلكى كوردستانەوہ، بەلام ئەم سەرەكەوتنە ھەرگىز بەماناي سەرەكەوتنى خەلكى كوردستان و رزگار بوونيان لەبەلاو موسىيەتەكانى كىشەيەكى نەتەوايەتى نەبوو كە سەلەھەى سەلەھەى ميوژووى ژيانى ئەوانى پى لەقالب دراوہ، تەنەنەت سەرەكەوتنىك ئەبوو كە چوكترىن ئالوگۆزى بەقازانجى باشتربوونى ژيانى خەلكدا ھىنايەتەكايەوہ. بەپىچەوانەوہ ئەوہى لەسینارىيۆي ئەم سەرەكەوتنەدا بووہ ئەنجامىك، دانانى خەلكى كوردستان و ئومىدەكانيان بوو لەپشت سەرى سياست و جەنگىك كە ئەمىركا لە عىراقدا بردى بەريوہ. بەم ھالەوہ غرورىكى نەتەوہىيى و پۆزىكى سەرەكەوتن كە ناسيوناليزمى كوردى سەرمەستكردووہ، ناتوانى ئەم بزووتنەوہى لەماھىيەتىكى ساختە و بناغەيەكى پۆچ دەرکيشى كە لەسەرى راوہستاوہ.

ناسيوناليزمى كورد ھىچ ھەقانىيەتىكى نىيە و ھەلگىرى ھىچ جۆرە رىوايەتىكى ئازادىخوازى و رزگارى كۆمەلايەتى نىيە لەجەروو ستمەگەرى. بەرنامەو چوارچىوہ سياسى و فەكرىيەكانى ئەم بزووتنەوہى و نەفسى و جود و رىشەداربوونى لەنيوخەلكدا كاردانەوہىك بووہ لە وجودى ناسيوناليزمى عەرەبى و رژىمى بەعس و ستمەيىكى نەتەوايەتى كە بەسەر خەلكى كوردستاندا دايسەپاندووہ. بۆرژوازي كورد كە بەئالاي كوردايەتىيەوہ ئىدەئى رزگارى نەتەوايەتى لەرژىمىكى عروپى كردووہ، خۆي لەباوہشى سەرمایەدارى عىراقى و ناسيوناليزمى بەعسا گەرەبووہ. پروئەسى ئىسلاھى زەراعى سەرەتاي سالانى 70 كان و سەرھەلدانى سەرمایەدارى و بازارى كاروكالا لە عىراق و رۆچوونى كوردستان بۆنيوئەم بازارە، داواكارى بۆرژوازي كوردى بۇ بردنى نرخی ھىزى كارى ھەرزانى كرىكارانى كوردستان لەمبازارەدا كرى ئامانجىكى ئىتسراتىژى و بەلەئارادابوونى ستمەى نەتەوايەتى ئەو فرسەتەى پىدا كىشەو دەعوایەكى بى برانەوہى قەومى لەبەرامبەر دەولەتى مەرەكەزىدا سازكاو چارەسەرەكەشى بەمەرجى ئىمتىياز و دەسلەت گرتنى خۆيى بىبەستىتەوہ.

لەم پىپوہەدا ئەگەرچى ناسيوناليزمى عەرەبى ھەرچونىك بيت توانى دەولەت-نەتەوہ لەقەوارەيەكى ناوچەپىدا دارىژى، بەلام سەرەخۆيى دەولەت-نەتەوہ، بۇ ناسيوناليزمى كورد مانايەكى دىيە. بەقەد ئەوہى لەرىكەوتنىكى سياسىدا بەناوى فیدراليزم و شتى لەمجۆرەوہ، لەگەل دەولەتى عىراقدا بسازى و دەرگا بەرووى سەرمایەو قازانج ھىنانى بۆرژوازي كورد لەبازارەكانى عىراقدا بىكاتەوہ. بەشدرای لەھەلبژاردن وەك رىگايەك بۆسازدانەوہى دەولەت لە عىراق و ھەولدان بۇ لكاندەوہى كوردستان بەم دەولەتەوہ كە 13 سەلە بەكردەوہ سەرەخۆيە، سياسەتەكە پشتى بەم بناغەمادى و چىنايەتییەوہ داوہ. لەمەش سەيرتر سياسەتى ناسيوناليزمى بەگشتى بەپىي دروشمەكانى "بىگانە بۆدەرەوہ" و "بۆيەكىتى خاكى نەتەوہ" ئاراستەيە، بەلام ناسيوناليزمى كورد كە سالانىكى زۆر لاوانى كوردستانى بەدژى داگىركەران و بۆ رزگارى خاكى پىروژى كوردستان "ھانداوہ، لەم ميوژوہ كورتەدا چەندىن جار نمونەى سياسەتى پىشلەشكرى كرىن بۆ داگىركەران و پارچە پارچە كرىن كوردستانى لەخۆنیشاندا.

لەبارى نايدىيۆلۆژى و فەكرىشەوہ ناسيوناليزمى كورد نمونەيەكى ھەرە داماو دەخاتە پىشچاو. ناسيوناليزمى عەرەبى ئەگەر رىزىك لەبىرمەندانى خۆي لە "صاطع الحصرى و تائەلىاس فەرح" ھىنايەتە دەرەوہ و بەزمانى "فەختە" و رۆمانسىزمى فەرنەسايى لەبارەى "ئىرادەى نەتەوہ" و سياسەتى نەتەوہ" وە داوین، ئەوا داماو بىرى نەتەوہىيى ناسيوناليزمى كورد لەوہدايە كە بەزمانى مەلاو شىخ و شاعىرائىك دەدوین كە سەرچاوەى فەربوون و بىركردنەوہيان رۆشنىبىرەيەكە كە "نەتەوہى سەردەست" ھوہ داكەوتووہ. تەقدىس كرىن خوسوسياتى خۆجىيى و فەرھەنگى عەشیرەتى - ئىسلامى تىكەل بەدەمارگىرى رەگەزى و پاشماوہەكانى كۆمەلگاي داخراو لەسەردەمانى پىشچىندا. ئەمانە بابەتەكانى بىرو نايدىيۆلۆژىي ناسيوناليزمى كوردى پىك ھىناوہ. لەبارەى كۆمەلايەتى و سىستەمى ئابورىشەوہ 13 سەل تەجروبەى دەسلەتدارىتى يەكىتى پارتى بەسە بۆ ماہ پوچ بوونى ناسيوناليزمى كورد، كرىن كۆمەلگا بەئۆردوگايەكى چاوەروانى و راگرتنى لەسەر ھەمان سىستەمى ئىدارى و ياسايەك كە بەعس لەكوردستاندا بەريوہى بردووہ، لەبەنەوہ ئەو غرورە نەتەوہىيە تورھەلدەدات كە لەزمانى ئەم بزووتنەوہى ئاراستەى كۆمەلگا و خەلكانى دەورەيە دەكات. لەكاتىكدا "ئەتاتورك" و "دام حسين" لانى كەم تانئايان دەولەت و

سیستەمیکى بەریوەبردنى باشتەر لەچاوپیشوویمان پیشکەش بەخەلکى ژێردەستى خۆیان بکەن، ئەویش لەماوەیەکدا کە زۆرتر نەبوو لە ماوەی دەسەلاتداریتی تالەبانی وبارزانی. تەنھا سەرھەلدانی کوشتنی ژنان وەک مۆدیك و دانانی کۆمەلگا بەدیار خێرو صدەدەقی نەتەوێهەگگرتووەکانەو، لەکەنار گێرفان پرکردنى کاربەدەستیانیک کەتازە لەشاخەووە ئیدارەى شاریان گرتۆتە دەست، بەسە بۆ سەلماندنى راستى پیچەوانەبوونی ناسیونالیزمى کورد لەگەل کۆمەلگای مەدەنى کوردستاندا..

بەم خاسیەتەنەوێهە ناسیونالیزمى کورد لەم میژوووەکورتەدا کایەیکى دوراو بەپۆزى سەرکەوتن و غرورىکى نەتەوێهەییەووە تیدەپەرىنى. وەئەگەر بەزمانیکى سادە کارنامەى ناسیونالیزمى کورد لەم کایە دۆراویدا کورت بکەینەو، تەنھا پرەنسیپیکى دژى ئینسانى و سیاسەتیکى پوچى لیدەردیت. ئەویش ئەوێهە: بینیمان کەچۆن ناسیونالیزمى کورد و حیزبەکانى بەدور لەهەر پرەنسیپیکى ئینسانى، بەبەهانەى پشت لەزەوى دانى "دوژمن"یک، درندەیکى گەرە، بەماشینکى گەرەى میلیتاریستىیەووە هینایە سەرژيانى منالان وژنان و خەلکى بیتاوانى عیراق و "پیشمەرگە قارەمانەکانیان" لەریزى پیشەوێهە جەنگیکدا راگرت کە کاولکاری وکوشتارو تیرۆرو دارمانى یەک کۆمەلگای بەدواى خویدا هیناوبەمجۆرەش ناسیونالیزمى کورد پرەنسیپى ئەوێهە خستە ئەم میژوووە کورتەووە کە "نەتەوێهەیکى چەسارە هەقیەتی بۆ پشت لەزەوى دانى دوژمنەکەى نەتەوێهەیکى تر قەسابى بکاو کۆمەلگایەکیش کاول بکا!!".

بەلام سیاسەتیکى پوچ کەپشتى بەم پرەنسیپەووە دابوو، وەدەرنانى صدام و رژیمەکەى بوو، لەسەرکەووە و خۆگریدانەووە بەناسیونالیستى عەرەبى و یاوەرۆ عەلاوێهەو لەسەرکەووە، ئەوێهە هاتە نیو ئەم بازەنەو، هاوپەیمانیتىیەک بوو لەگەل سیستانى و دەیان مەلاو ناخوندى "شیعی و سونى" و سەرۆک عەشیرەتى عەرەبیدا. دوراوى لەم سیاسەتەشدا لەو دەیە کەژيانى ئیستا و چارەنوسى خەلکى کوردستان بەسادەیی تەسلیم کراو بەدەولەتیکەووە دەلکیندریتەووە کەلەناوەرۆکدا هەمان پیناسەى دەولەتى بەعس و عرووبى-ئیسلامى دەبى، بەمجۆرەش خەلکى کوردستان قوربانى یەکەم و ناخارى ئەو کارنامەیک دەبن کەناسیونالیزمى کورد لەم میژوووەدا تیدەپەرىنى.

بەلام لەهەموو ئەم میژوووە کارنامەیکەدا کەراستىیەکانى خرایەرۆو، نابى ئەو لەبیرچیت کەکاتیک زاراوێ "علوج" دەبیته پاشگری وشەى کریکاران و "کریکاری علوج" ی لیبەرەمدیت. لەمەشدا ناسیونالیزمى کورد غرورى نەتەوێهەى تا ئاستى یەک تەحقیری کۆمەلایەتى وچینایەتى، لەبەرەمبەر خەلکى عەرەب زمان و ئەو کریکارانەى کەبۆ کار روویان کردۆتە شارەکانى کوردستان دەباتەپیشەو، کەبەشیکیان کوردەکانى ناوچەى شیخان و موسل و کەرکوک و خانەقین. ئامانجیش لەمە هەرئەوێهەى زمان و قەرەنگیک جیبکەویت کەبەرەو بەراسیزم و قەوگەرایى بداو زەمینەکانى شەرودەوای قەومى و بەرینکردنەوێهە قەشتى نیوان خەلکى کوردستان و "ئەوێهەتر" راگرى، بەلکو تەحقیرکردنى کریکاران وچینى کریکاری کوردستان و رەسمیەت دانە بەجۆریک لەهیزى کارى هەرزان و بیبەها لەروانگەى کۆمەلایەتىیەو، لەبەردەم سەرمايەدارن و بۆژوازی کورددا، هەرەو کە چون غرورى نەتەوێهەى ئیسراییلییەکان بەرامبەر بە "کوردە جوووەکانى" نیو دەولەتى تازەدروست بووى ئیسراییل بەداهینانى زاراوێ "کارى کوردان" لەکۆمەلگادا چەسپاندیان .

بەلام ئەوێهە کەدەبى لەم میژوووە کورتەدا ولەبەرەمبەر ئەم غرورە نەتەوێهەییە پووچانەى هەردوو ناسیونالیستى عەرەبى و کوردى، سەرئى جەماوێهەى خەلکى بۆ راکیشرى ئەوێهە کەزنگارى کۆمەلگای عیراق لەغرور نەعەرەتەى قەومى وئاکامە تراژیدىیەکانى و بەستنى یەکجاری فایل ناسیونالیزم بەدامەزراندنى دەولەت و دەسەلاتیکى سکولار لەپرۆسەى گێرانەوێهە مەدەنىیەتى کۆمەلگادا ئەتوانرى مومکین ببى. ئازادى خوازى و پیناسەکردنەوێهە کۆمەلگا لەسەر بناغەى هەوێهەتى کۆمەلایەتى و ئینسانى و سەلماندنى مافى هاولاتیى بوونى یەکسان بۆهەمووان بەبى ناسنامەى رەگەزى و ئاینى و چەسپاندنى ئەم راستیانە لەدەستوورى داهاوتى دەولەتى عیراقدا مەرجى بناغەىیە لەم پیناوەدا.. بیگومان هەلنانهوێهە هەنگاوى یەکەم لەم راستیاوەدا کۆتایى هینانەبەجەنگ وداگیرکاری وکردنە دەرەوێهە ئەمریکا و تۆرەلدانى پیناسە قەومى و تاپەفەیی و ئاینىیەکانى بۆ خەلکى عیراق فەورىترین ئەرکى سەرشانى سەرچەم خەلکى ئازادىخواز و بزوتنەوێهە کۆمۆنیستى کریکارییە لەناوچەکەدا.